

Aandachtspunten toezicht en handhaving Wet op de vaste boekenprijs 2014

Op basis van de voorhanden zijnde informatie en de uiteengezette prioriteringscriteria heeft het Commissariaat aandachtsgebieden geselecteerd. Deze zijn neergelegd in een concept, dat boekenbranchebreed geconsulteerd is. Een aantal brancheorganisaties heeft van de mogelijkheid gebruik gemaakt en zienswijzen in deze consultatie naar voren gebracht. Het Commissariaat heeft de reacties gebruikt ter verdere versterking en verduidelijking van de aandachtsgebieden.

Het Commissariaat is tot de aandachtsgebieden gekomen die hieronder worden genoemd. Dat neemt overigens niet weg dat het Commissariaat op basis van de prioriteringscriteria klachten in behandeling kan nemen die niet onder deze aandachtsgebieden vallen. Ook kan het Commissariaat besluiten een klacht die wel onder deze aandachtsgebieden valt, niet in behandeling te nemen op basis van de prioriteringscriteria. Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn als het concurrentieverstorende effect van de overtreding naar verwachting zeer gering zal zijn.

De aandachtsgebieden voor 2014:

- verkoop van boeken via internet door derdeverkopers

Voor 2014 is de verkoop door derdeverkopers een aandachtsgebied. Het gaat dan zowel om derdeverkopers die boeken als tweedehands boeken verkopen als om derdeverkopers die nieuwe boeken verkopen.

Het Commissariaat ontving regelmatig klachten en signalen over boekverkopers die via internet aangaven tweedehands boeken te verkopen, die dat in werkelijkheid niet bleken te zijn. De Wvbp is niet van toepassing op tweedehands boeken (artikel 1, aanhef en onderdeel b, sub 5, van de Wvbp). Onder tweedehands boeken worden verstaan boeken die ten minste één keer door een boekverkoper aan een eindafnemer zijn verkocht en door de eindafnemer op enigerlei wijze zijn gebruikt. Dat de boeken bijvoorbeeld worden verkocht via het onderdeel van een website dat bestemd is voor de verkoop van tweedehands boeken, maakt echter niet dat deze boeken daarmee ook tweedehands zijn. Ook uit onderzoek van het Commissariaat kwam naar voren dat de boeken vaak niet tweedehands waren. De boeken zaten bijvoorbeeld nog in het cellofaan. Tegen een enkele boekverkoper heeft het Commissariaat al handhavend opgetreden, maar het blijft een probleem. Het Commissariaat wil dan ook graag een meer structurele aanpak. Ook wil het Commissariaat een bredere aanpak. Inmiddels neemt namelijk ook de verkoop van nieuwe boeken via websites van internetverkopers een vlucht. Het gaat dan niet om boeken die op het daarvoor ingerichte gedeelte van dergelijke websites als tweedehandse boeken worden aangeprijsd en nieuw blijken te zijn, maar om boeken die op het daarvoor ingerichte gedeelte van de websites als nieuw worden aangeboden (en dat ook zonder meer zijn). Vaak betreft het beginnende boekverkopers die niet op de hoogte zijn van de regels van de Wvbp en boeken voor een willekeurige prijs aanbieden. Het Commissariaat ontvangt steeds meer klachten en signalen over deze derdeverkopers, zodat ook hier een aandachtsgebied ligt.

Het gaat in beide situaties doorgaans om een groot aantal titels en een groot aantal exemplaren. De concurrentie tussen boekverkopers wordt door de handelwijze van deze derdeverkopers dan ook in behoorlijke mate verstoord. Die concurrentieverstoring gaat ten koste van het breed beschikbare pluriforme boekenaanbod dat de wetgever met de Wvbp voor ogen heeft gehad.

- verkoop van (licht) beschadigde boeken

Een ander aandachtsgebied voor 2014 is de verkoop van (licht) beschadigde boeken. Een voorbeeld daarbij zijn boekhandels die voor een beperkte periode een zogeheten pop-upstore beginnen, waarin volgens hen (licht) beschadigde boeken worden verkocht. Ook neemt het aantal webshops in (licht) beschadigde boeken gestaag toe. Bij het Commissariaat komen hier steeds vaker klachten en signalen over. Voor beschadigde boeken geldt de verplichting van het

toepassen van de vastgestelde vaste prijs (artikel 6, eerste lid, eerste volzin, en onder a van de Wvbp) niet. Dikwijls worden echter nieuwe boeken als beschadigde boeken verkocht. De boeken vertonen echter geen beschadigingen. Ook komt het voor dat de boeken nog in het cellofaan zitten. Voor zover wel sprake is van beschadigde boeken wordt door de boekverkopers bij de verkoop bovendien niet altijd vermeld dat het om beschadigde boeken gaat. Het gaat ook bij dit aandachtsgebied doorgaans om een groot aantal titels en een groot aantal exemplaren. De concurrentie tussen boekverkopers wordt ook door deze handelwijze dus in aanzienlijke mate verstoord, hetgeen weer afbreuk doet aan het met de Wvbp beoogde doel van het breed beschikbare pluriforme boekenaanbod. Om die reden ligt ook hier een meer structurele aanpak voor de hand.

- niet, niet tijdig, of niet op de juiste wijze melden van prijzen

Op grond van artikel 4, eerste lid, van de Wvbp zijn de uitgever en importeur gehouden de vaste prijs en eventueel bijzondere prijs van boeken te melden bij het Commissariaat. Deze verplichting heeft tot doel dat het Commissariaat zorg kan dragen voor de landelijke bekendmaking van de geldende vaste prijs en de eventuele bijzondere prijs van Nederlands- en Friestalige boeken. Het Commissariaat heeft daartoe een website ingericht. Nieuwe boeken en nieuwe prijzen moeten ten minste een week voor de ingangsdatum (verschijningsdatum) bij het Commissariaat worden gemeld. Het niet, niet tijdig, of niet op de juiste wijze melden vaste prijzen en bijzondere prijzen bij het Commissariaat kan ertoe leiden dat verkopers bij de verkoop van boeken aan eindafnemers een prijs toepassen die afwijkt van de door de uitgever vastgestelde vaste prijs of bijzondere prijs. Dit kan de concurrentieverhoudingen in de boekenbranche verstoren en daarmee afbreuk doen aan het stelsel van de Wvbp.

Het Commissariaat stelt regelmatig vast dat vaste en bijzondere prijzen van boeken niet, niet tijdig, of niet op de juiste wijze worden gemeld. Het niet melden van vaste prijzen van boeken wordt bijvoorbeeld achterwege gelaten door uitgevers die slechts eenmalig een boek uitgeven. Het niet op juiste wijze melden van een prijs gebeurt als voor een boek een vaste prijs wordt vastgesteld en wordt gemeld terwijl sprake is van een bijzondere prijs. Het Commissariaat is in verband met het niet, niet tijdig, of niet op juiste wijze melden van prijzen al regelmatig handhavend opgetreden. Dat wil zeggen dat het Commissariaat heeft geprobeerd te handhaven via de informele weg, door middel van bijvoorbeeld een gesprek met de overtreder, en heeft geprobeerd te handhaven via de formele weg, bijvoorbeeld door het opleggen van een bestuurlijke boete. Zowel het handhaven via de informele weg als het handhaven via de formele weg heeft er echter niet altijd toe geleid dat de prijzen alsnog werden gemeld of alsnog op de juiste wijze werden gemeld. Het Commissariaat acht het van groot belang dat er van de prijzen van boeken op de website van het Commissariaat kan worden uitgegaan. De prijzen van boeken moeten kenbaar zijn en moeten kloppen. Het Commissariaat wil daarom bij het niet melden, niet tijdig melden, of niet op juiste wijze melden van prijzen dan ook vanaf 2014 een last onder dwangsom gaan op leggen. De last is bij uitstek het instrument om dergelijke reeds bestaande overtredingen te beëindigen of ongedaan te maken. Het gaat immers om een herstelsanctie. De dwangsom zal naar verwachting een voldoende prikkel vormen om de overtreding ongedaan te maken.